

SISÄLLYS

Alkusanat	11
-----------------	----

●●● Osa 1 Koulu työyhteisönä

Moniammatillinen yhteistyö ja oppilaiden kohtaaminen (Simo Rönty)	15
Jokaisella työntekijällä on oma vastualueensa.....	15
Lapsi tarvitsee aikuisia	16
Oppilaan kohtaamisen tapoja.....	19
Ryhmässä työskentely.....	22
Verkostokokousten pulmia	25
Yhteisenä tavoitteena tulevaisuus	30

Erityistä tukea tarvitsevat oppilaat	33
Erityisopetuksen oppilaiden luokitteluja	33
Erityisopetuksen oppilasmäärät	35
Mitä erityisopetuksen tilastolukujen tarkastelussa tulisi ottaa huomioon?.....	37
Tukea tarvitsevat löydetään entistä paremmin.....	39

●●● Osa 2 Koulunkäyntiavustajan ammattitaitovaatimukset ja tehtävät

Koulunkäyntiavustajan ammattitaitovaatimukset.....	43
Tutkinnon perusteet kertovat osaamiselle asetetut vaatimukset.....	43

Keskeiset koulunkäyntiavustajan ammattitutkinnon vaatimukset	45
Keskeiset koulunkäyntiavustajan erikoisammattitutkinnon vaatimukset	56
Koulunkäyntiavustajan toimenkuva ja tehtävät	59
Oppilaan avustaminen ensisijaisena tehtävänä	59
Kasvun ja kehityksen tukeminen yhteistyössä muiden kasvattajien kanssa	60
Turvallisuudesta huolehtiminen: vastuut ja velvollisuudet	61
Omatoimisuuden edistäminen	63
Vaikeuksien tunnistaminen ja ennaltaehkäisy	63
Oppilaan kuntoutus	64
Esimerkkejä työtehtävistä	65
Koulutuksen järjestäjä määrää lopullisen toimenkuvan	66
Koulunkäyntiavustajan työsopimus, työaika ja palkka	67
Koulunkäyntiavustajan kymmenen kultaista ohjetta.....	69

● ● ● Osa 3 Koulunkäyntiavustajan työtä ohjaavat eettiset periaatteet, asiakirjat ja säädökset

Koulunkäyntiavustajan työtä ohjaavat eettiset periaatteet	75
Periaatteet kertovat, mitä pidetään tärkeänä	75
Hyvä koulunkäyntiavustaja	76
Kasvatus- ja opetusalan eettiset periaatteet	77
Ammattietiikka	79

Koulunkäyntiavustajan työtä ohjaavat asiakirjat	83
Kansainväliset ja kansalliset asiakirjat luovat koulutuksen perustan.....	83
Lapsen oikeuksien sopimus	86
Salamancan julistus.....	88
Vuorovaikutus ja kommunikointi	89
 Koulunkäyntiavustajan työtä ohjaavat säädökset.....	91
Suomi vammaisten oikeuksien toteuttajana	91
Suomen perustuslaki	93
Koulutusta koskeva lainsäädäntö	94
Muutoksia tiedossa	125

●●● Osa 4 Koulunkäyntiavustajan käytännön työn lähtökohdat

Opetussuunnitelmien perusteet, opetussuunnitelmat ja yksilölliset suunnitelmat luovat puitteet opetukselle	129
 Opetussuunnitelmien perusteet ja opetussuunnitelmat.....	131
Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet	131
Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet.....	132
Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet	133
Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet	138
Lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteet	139
Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet	140
 Yksilölliset suunnitelmat	143
Mahdollisimman yksilöllistä opetusta ja ohjausta	143
Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma.....	144

Lapsen esiopetuksen suunnitelma	145
Oppilaan oman opinto-ohjelman mukainen opiskelusuunnitelma	145
Oppimissuunnitelma	145
Valmistavan opetuksen opinto-ohjelma	147
Lisäopetuksen opinto-ohjelma	148
Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS	148
Ammatillisen koulutuksen HOJKS ja HOPS (Kaija Miettinen)	157
Lukion opiskelijan suunnitelma ja ylioppilaskirjoituksiin osallistuvan erityinen tuki.....	160
Arviointi opetustoimessa.....	163
Tavoitteena tasavertaisuus ja vertailukelpoisuus.....	163
Pyrkimyksenä ohjata ja kannustaa	164
Arviointi opintojen aikana	165
Päätösarviointi.....	166
Oppilaan vamman tai sairauden huomioon ottaminen.....	166
Todistukset.....	167
Koulutuksen arviointi.....	168

●●● Osa 5 Koulunkäyntiavustajan työn ja erityisopetuksen kehittäminen

Koulunkäyntiavustajan työ ja sen kehittäminen: esimerkkinä Päiväharjun koulu (Alpo Suomi)	171
Päiväharjun koulu	173
Koulunkäyntiavustaja – välttämätön opettajan työpari	174
Koulunkäyntiavustajan työn lähtökohdat.....	175

Koulunkäyntiavustajan toimenkuvan kehittyminen	176
Koulunkäynnin ohjaamisen tulevaisuus	177
Uudistuksen keskeiset toimenpiteet	179
Eryityskoulut palvelukeskuksina	183
Valtion erityiskoulut	183
Kunnalliset palvelukeskukset	184
Laatua erityisopetukseen	187
Malleja ja työvälineitä opetuksen ja tukitoimien kehittämiseen	187
Pysyvää alueellista yhteistyötä	189
Lapsen asemaa koskevat valtakunnalliset kehittämissuunnitelmat	191
Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma.....	191
Sosiaali- ja terveystieteiden strategiat 2010.....	193
Loppusanat.....	195
Liitteet	
Liite 1. Valtion erityiskoulut	197
Liite 2. Opetussuunnitelmien perusteet, opetussuunnitelmat ja yksilölliset suunnitelmat	198